МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
Факультет економіки і підприємництва
Кафедра обліку і оподаткування

Допущено до захисту
«_____» _____ 2023 р.
Зав. кафедри, д.е.н., професор
_____ **Мельник Л.Ю.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Облік і контроль витрат та виходу продукції олійних культур в ТОВ «Марійка» Уманського району Черкаської області

Виконала – студентка 2 курсу, групи 22м-з-о
освітньої програми «Облік і оподаткування»
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Невмержицька Аліна Сергіївна

Науковий керівник – к.е.н., доцент
Михайловина Світлана Олексіївна

Умань - 2023

Реферат

на кваліфікаційну роботу магістра:

«Облік і контроль витрат та виходу продукції олійних культу в ТОВ «Марійка» Уманського району Черкаської області»

студентки факультету економіки і підприємництва

Уманського національного університету садівництва

Невмержицької Аліни Сергіївни

Дослідження питань обліку і контролю витрат виробництва в аграрній сфері та оприбуткування сільськогосподарської продукції знаходяться в полі зору великої кількості науковців та практиків. Зважаючи на велику сільськогосподарської продукції кількість публікацій з питань вирішеними та суперечливими обліку витрат та аналізу ефективності її виробництва, відповідності їх списання не залишаються питання контролю витрат щодо на конкретний вид продукції, зокрема продукції олійних культур.

У даній кваліфікаційній роботі, яка складається з трьох розділів, використано теоретичний матеріал з питань обліку і контролю витрат, наукових статей та інших праць сучасної періодичної літератури провідних науковців. Обсяг роботи складає 50 сторінок. Робота містить 7 рисунків, 10 таблиць, 2 додатки. Список використаної літератури нараховує 52 джерела.

Метою кваліфікаційної роботи є науково-теоретичне обґрунтування обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур, визначення шляхів удосконалення облікового та контрольного процесів.

Перший розділ роботи – теоретичний. В ньому розкрито та проаналізовано актуальні питання та виходу продукції олійних культур.

Другий розділ – аналітичний. Розглянуто обліку і контролю витрат економічну характеристику та ефективність використання ресурсів підприємства. Проаналізовано ефективність виробництва обліку і контролю витрат продукції олійних культур. Описана облікова політика щодо та виходу продукції олійних культур.

Третій розділ розкриває шляхи та напрями удосконалення обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур.

Анотація

У кваліфікаційній роботі на прикладі ТОВ «Марійка» Уманського району Черкаської області досліджено сучасні питання обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур. Окреслено шляхи удосконалення обліку і контролю на даній ділянці дослідження.

Ключові слова: бухгалтерський облік, контроль витрат, економічний аналіз, фінансово-економічні показники, первинний, аналітичний і синтетичний облік.

Summary

In the qualification work, using the example of Mariyka LTD, Uman district, Cherkasy region, modern issues of accounting and control of costs and output of oilseeds were studied. The ways of improving accounting and control in this area of research are outlined.

Keywords: accounting, cost control, economic analysis, financial and economic indicators, primary, analytical and synthetic accounting.

ЗМІСТ

ВСТУП…….. 5

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР..…… 7

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР…….. 12

2.1. Економічна характеристика та ефективність використання ресурсів підприємства……..…….... 12

2.2. Облікова політика щодо обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур…….…...…..… 24

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР……... 33

ВИСНОВКИ…….…….…….…. 43

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..…….…. 45

ДОДАТКИ…… 52

ВСТУП

Актуальність теми. Сільське господарство – одна з основних галузей виробництва, що має велике значення у суспільному житті. Налаштування ефективного аграрного виробництва є одним лише забезпечити власні потреби із найважливіших завдань, адже Україна здатна не в продуктах харчування, але й виробляти сировину для інших галузей політичному й економічному житті нашої економіки. Нестабільність в країни та складне становище вітчизняних соціальному стані населення зумовлюють надзвичайно підприємств.

Враховуючи тенденції розвитку світової економіки, процеси глобалізації, економічної інтеграції до Європейського співтовариства, важливою передумовою досягнення Україною високого рівня розвитку є продукція. Стратегія конкурентного підприємства полягає конкурентоспроможна сільськогосподарська в тому, що при певному ціновому рівні ціни, утвореному в сучасному ринковому середовищі, але найголовніше необхідно прагнути до зниження витрат виробництва,– не знижувати якість продукції та не погіршувати умови праці працівників. Така стратегія найбільш повно відображає ефективну діяльність будь-якого суб'єкта підприємництва.

Формування витрат виробництва суб'єктом складним елементом організації підприємництва є основним і найбільш та розвитку виробничо-господарського механізму, охопленого системою управлінського обліку.

Питання обліку і контролю витрат виробництва та виходу продукції рослинництва завжди та практиків. Вагомий внесок у дослідження питань знаходяться в центрі уваги науковців формування облікової політики підприємства щодо обліку і контролю витрат виробництва зробили науковці, серед яких: Алексєєва А.В. [1], Артеменко Н.В. [2], Бондаренко Н.М. [6], Бутинець Ф.Ф. [9], Германенко Л. [13], Головацька С.І. [14], Греб Н.І. [15], Дерій В.А. [16, 17], Домбровська Н.Р. [18], Кондрич В.І. [22], Костякова А.А. [24, 25], інші. Зважаючи, потребують подальшого дослідження та вирішення ряд питань щодо на вагомі наукові здобутки конкретизації контрольних процедур при вирощуванні олійних культур.

Мета та завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є науково-теоретичне обґрунтування обліку пошук шляхів і методів і контролю витрат та виходу продукції олійних культур, удосконалення даної ділянки обліку і контролю.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні завдання:

- дослідити актуальні питання обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур;
- охарактеризувати виробничо-господарський облікової політики підприємства процес та проаналізувати ефективність використання ресурсів підприємства;
- оцінити стан щодо обліку і удосконалення обліку контролю витрат та виходу продукції олійних культур;
- запропонувати шляхи і контролю витрат та виходу продукції олійних культур.

Об'єктом дослідження є процеси та явища, які забезпечують облік і контроль витрат та виходу продукції олійних культур.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і методичних засад обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні методи економічних досліджень: діалектичний, абстрактно-логічний, монографічний, емпіричний, статистико-економічні методи.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові документи України, наукові праці провідних учених-економістів, дані річних звітів ТОВ «Марійка» Уманського району Черкаської області за 2018-2022 роки, авторські спостереження та дослідження.

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

Витрати підприємства є одним із найважливіших об'єктів обліку. Від того, наскільки точно і своєчасно вони відображаються в бухгалтерському обліку, залежить достовірність фінансового результату, виробництва є найбільш складним який визначає підприємство. Формування витрат елементом організації та розвитку управлінського обліку виробничо-господарського механізму підприємств, охопленого системою. У теорії та практиці економічної діяльності трактування використанням різних підходів до вартісної категорії «витрати» не є однозначним, що зумовлено оцінки використовуваних у процесі господарської діяльності економічних питання економічної сутності ресурсів [1]. Тому залишаються невирішеними витрат на виробництво та їх регулювання у бухгалтерському обліку.

Організація обліку витрат за економічними елементами має велике значення для складання фінансової встановлюється підприємством самостійно звітності. Перелік калькуляційних статей, виходячи з особливостей технології та організації виробництва. На його основі внутрішньої звітності складаються форми калькуляційних розрахунків, є формування системи взаємопов'язаних кошторисів та тощо [3]. Метою обліку витрат виробництва показників, що моделюють собівартість. Тому за способом віднесення витрат та формуванням собівартості має бути встановлений постійний контроль.

На думку Бутинця Ф.Ф. термін «витрати» є більш вживаним у процесі виробництва продукції, її реалізації товарно-матеріальних цінностей (тобто списання), а термін «затрати» – у процесі придбання. Витрати і затрати зближує і те, що вони супроводжуються вибуттям активів, або виникненням боргових зобов'язань [9].

Облік витрат та калькулювання собівартості не можна ототожнювати, оскільки це зовсім різні процеси. Бутинець Ф.Ф. стверджує, що в обліковому процесі реєстрація, групування здійснюється, систематизація даних,

калькулювання собівартості продукції» [9].

Гаценко-Колумбет О.П. та Кургінян А.З. [11], Греб Н.І. [15], аналізують особливості формування облікової політики підприємства в частині обліку витрат на виробництво та обґрунтовують положення облікової політики підприємства в частині виробничих витрат з метою ефективного управління господарською діяльністю.

Дерій В.А. [16] класифікує основні види нормативно-правового забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств. Автор пропонує поділяти нормативно-правові акти щодо бухгалтерського обліку, фінансової звітності й економічного контролю витрат і доходів підприємств на 5 рівнів. Також Дерій А.В. [17] аналізує проблеми розвитку внутрішньогосподарського контролю у сільськогосподарських контрольна діяльність за витратами на виробництво підприємствах, методи контролю за витратами на виробництво сільськогосподарської продукції (робіт, послуг). На думку автора продукції повинна бути спрямована на надійне попередження застосування таких методів контролю, які б забезпечували і своєчасне виявлення фактів господарських порушень, пов’язаних з використанням різних видів виробничих запасів.

Домбровська Н.Р. [18] стверджує, що поняття економічних витрат обумовлено обмеженістю ресурсів порівняно з кількістю варіантів їх використання. Бухгалтерський облік як конкретні витрати ресурсів, характеризує виробничого процесу економічні наслідки позиціонує витрати здійснення витрат після закінчення, що приводить до збільшення зобов’язань. Терміни «витрати» та «собівартість» є взаємопов’язаними, однак їх потрібно розрізняти, наголошує автор. Собівартість яка виражає складну продукції є самостійною економічною підприємства на виробництво категорією, систему економічних взаємозв’язків між суб’єктами господарювання в процесі показник господарської діяльності виробництва й обігу продукції. Водночас собівартість як показує витрати конкретного та реалізацію певного виду продукції в грошовій формі, що дає підстави робити висновки про ефективність використання виробничого потенціалу відповідного господарюючого суб’єкта. Тому правильний підхід до розуміння сутності витрат та їх взаємозв’язку із

собівартістю є важливою передумовою пошуку шляхів удосконалення обліку витрат підприємства.

Кадацька А.М. [21] характеризує готову продукцію як частину запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених продажу, внутрішнього використання підприємством, які призначені для подальшого і не потребують технічних та біологічних перетворень (рис. 1.1), об'єднуючи трактування згідно П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 30 «Біологічні активи». Досліджувана категорія характеризується з різних позицій. Тому це поняття потребує уточнення з погляду системності визначення та практичного використання.

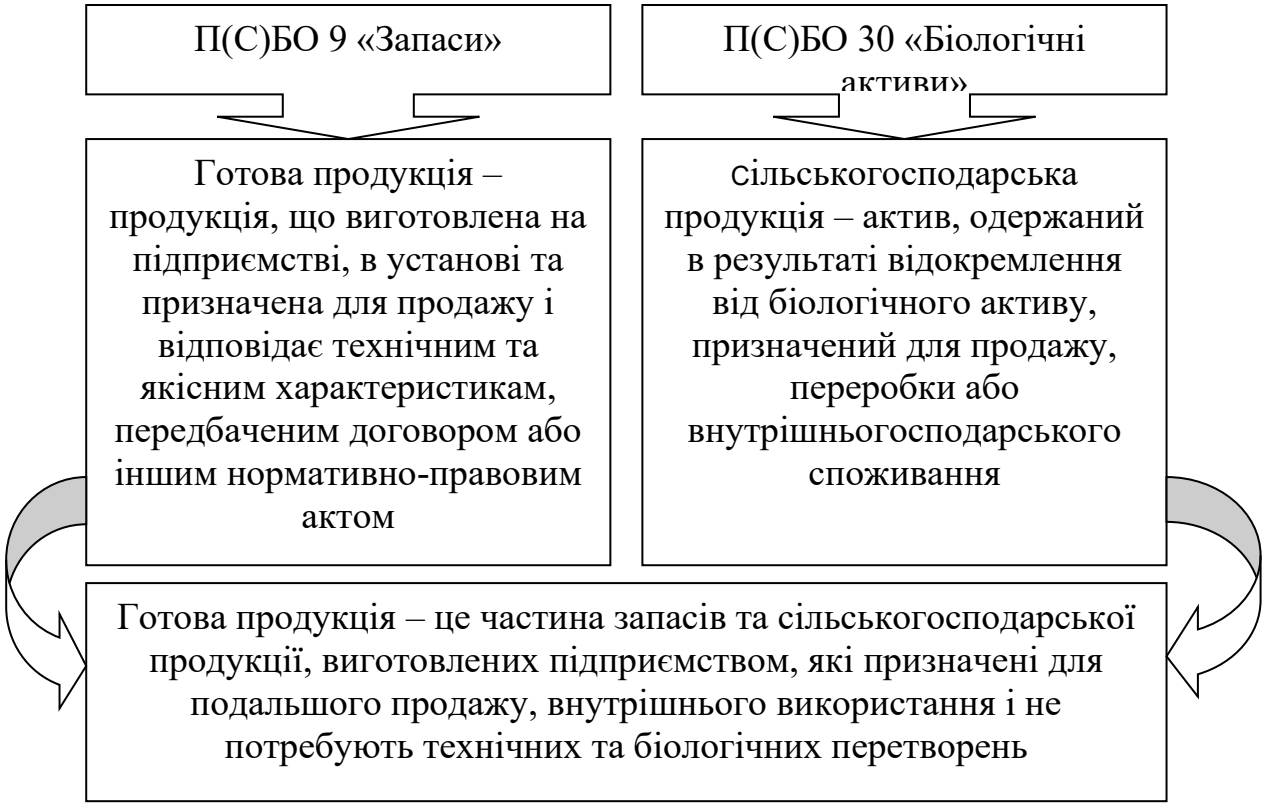
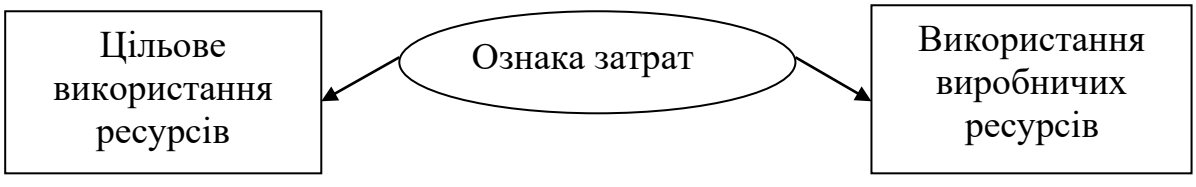


Рис. 1.1. Визначення категорії «готова продукція» [21]

Визначення категорії «готова продукція» в баченні Кадацької А.М. є досить змістовним, що розкриває багатогранний зміст даного поняття.

Кондрич В.І. [22] здійснює умовний розподіл ресурсів: відношенням ресурсів до процесу на фінансові і виробничі. У відповідності з виробництва, затратами можна вважати вартісну оцінку виробничих ресурсів організації, що використовуються. Так, згідно з цим визначенням можна виділити три ознаки затрат (рис. 1.2).



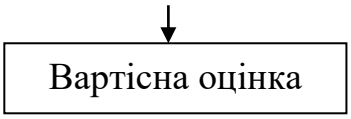


Рис. 1.2. Ознаки затрат [22]

Корчагіна В.Г. [23] вважає, що облікова політика як елемент системи управління аграрним підприємством підприємствах є лише має періодично оновлюватися щодо питань обліку і контролю витрат виробництва. На сьогодні облікова політика в облікових процедур багатьох аграрних документом, який засвідчує вибір основних правил і, відповідно до яких формуються показники їх звітності, стверджує автор.

Костякова А.А. [25] вважає, що система групування виробничих витрат за статтями калькулювання переслідує за мету організацію внутрішнього інформаційного забезпечення, управління виробництвом в умовах ринкових відносин створюючи умови для наукового та підвищення економічної ефективності виробництва. Застосування за статтями дозволить максимально врахувати всі витрати по підприємству даного групування витрат виробництва продукції рослинництва, як в цілому, так і за його структурними підрозділами в розрізі кожного технологічного циклу витрат в галузі рослинництва виробництва. Авторський варіант класифікації має рекомендаційний характер, і підприємства, в сільськогосподарських культур та порядку формування витрат залежності від технології вирощування виробництва, можуть вносити зміни і доповнення.

Колектив авторів [26] доводять, що облік і контроль постійних витрат здійснюється шляхом порівняння та центру відповідальності доведення бюджетної суми витрат до щодо певного виду фактичної по кожному. Доцільно при цьому зіставляти дані витрат загалом по підрозділу, а не суми, віднесеної на певні види продукції, тобто економію обчислювати на підставі (перевитрати) постійних витрат підрозділу (бригади) слід бюджету яку обслуговує бригада та фактичних даних, по витратах на утримання техніки, , – на підставі бюджету бригади та аналітичних даних рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» або окремого аналітичного рахунку, що відкривається у складі рахунку 23

«Виробництво». Така побудова обліку витрат, вважають автори, дає можливість: 1) здійснювати за витратами протягом технологічного процесу та виявляти непередбачені оперативний контроль відхилення, а також приймати дієві оперативні рішення; 2) в кінці року на основі поточних даних оперативного контролю бюджетних даних до фактичних для підведення підсумків здійснювати виконання госпрозрахункових коригування роботи працівників виробничих підрозділів контролю витрат щодо завдань; 3) на підставі фактичних даних обліку та здійснювати процес калькулювання і складання звітності підрозділу та підприємства загалом.

На думку Мезенцева Н.М. Серікова Т.А [29]Облік витрат у сільськогосподарському виробництві надходження інформації має забезпечувати оперативне, достовірне й повне щодо кількості та вартості одержаної продукції, трудових, за підприємством матеріальних і грошових витрат на виробництво продукції загалом та за окремими його структурними підрозділами (бригадами, цехами, фермами тощо). Визначення собівартості різних видів на загальних принципах планування та обліку. Облік витрат у сільськогосподарському продукції ґрунтується виробництві має забезпечувати оперативне, достовірне й повне трудових, матеріальних надходження інформації щодо кількості виробництво продукції та вартості одержаної продукції, і грошових витрат на за підприємством загалом та за окремими його структурними підрозділами.

Таким чином, питання обліку і контролю сільськогосподарської продукції витрат та виходу продукції виробництва потребують постійного дослідження та врахування запитів товаровиробників. До того ж актуальними є питання даного характеру щодо виробництва продукції олійних культур.

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

2.1. Економічна характеристика та ефективність використання ресурсів підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Марійка» розташоване на території села Червоний Кут Уманського району Черкаської області. ТОВ «Марійка» утворене в 09.11.2007 року на базі колективного сільськогосподарського підприємства, засновниками якого були 80 членів кооперативу.

Погодні та кліматичні умови на території, де розташовані землі ТОВ «Марійка» сприятливі для вирощування районованих сортів сільськогосподарських культур. Землекористування ТОВ «Марійка» представлене чорноземами із середньогумусними ґрунтами.

Організаційна структура підприємства – це наявність відділів, служб і підрозділів в апараті управління, системна підзвітності один одному їх організація, характер підпорядкованості підрозділами управлінської та і вищому органу управління, а також набір координаційних і інформаційних зв’язків, порядок розподілу функцій управління за різними рівнями і ієрархії.

Організаційна структура ТОВ «Марійка» включає засоби розподілу різних видів діяльності та координації діяльності цих складових, що використовуються структури відбуваються між складовими структури для досягнення цілей. В межах забезпечують випуск організаційної усі управлінські процеси і функції, що продукції, в яких приймають участь менеджери всіх рівнів, категорій і професійної спеціалізації, та робітники.

Таким чином, організаційна структура управління та підприємства складається з організаційної структури господарської структури. ТОВ «Марійка» має у структуру (рис. 2.1), яка забезпечує належну організацію виробництва організаційну сільськогосподарської продукції та управління

підрозділами підприємства.

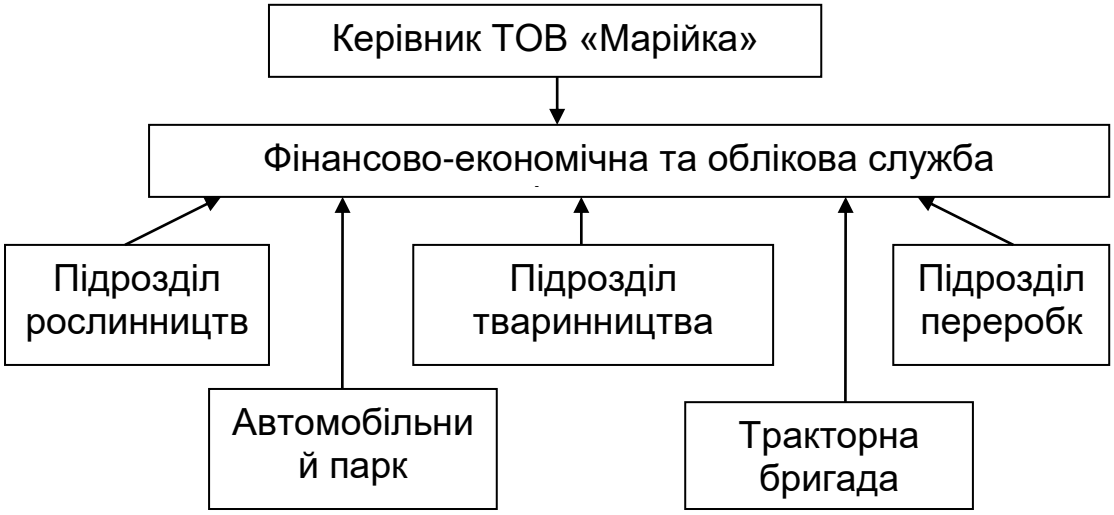


Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «Марійка»

Тракторна бригада нараховує 11 механізаторів, 3 слюсаря і 3 сторожа. За бригадою закріплено 12 тракторів, з яких 6 гусеничних. Автопарк нараховує 10 одиниць автомобільного транспорту. Також у підприємстві працюють 2 електрики, 6 працівників дитячого дошкільного закладу, 4 працівники їдальні. Адмінперсонал нараховує 12 працівників.

В ТОВ «Марійка» пріоритетними є галузі рослинництва і тваринництва. У підприємстві вирощують пшеницю, жито, гречку, кукурудзу, ячмінь, горох, овес, соняшник, ріпак, картоплю та утримують поголів'я великої рогатої худоби, свиней, корів.

Одним з показників наявності ресурсного потенціалу є земля – основний засіб виробництва. Вона не є продуктом людської праці, на відмінну від інших засобів виробництва особливістю сільського господарства не зношується і не найстаріших і найважливіших вибуває з виробничого процесу. Земля є одним з економічних ресурсів і чинником виробництва, його специфічним ресурсом, створеним силою природи. Характерною є обмеженість площ землі, придатної для ведення господарства. Тому переважно площі сільськогосподарських земель фактично не розширюються. Наявність земельних ресурсів у досліджуваному підприємстві наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Склад та динаміка земельних ресурсів ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Площа сільськогоспо-дарських угідь, га	3606	3606	3614	3624	3618	100,4
Площа ріллі, га	3527	3542	3552	3561	3561	100,9
Розораність земель, %	97,8	98,3	98,2	98,2	98,4	+0,6в.п.

Джерело: дані звітів ТОВ «Марійка»

Дані таблиці 2.1. показують, що ТОВ «Марійка» має у своєму розпорядженні на 01.01.2023 року 3618 га сільськогосподарських угідь, 3561 га з яких – рілля. Розораність земель досить висока і знаходиться в межах 97,8-98,%, що створює належні умови для вирощування сільськогосподарських угідь. Оскільки у досліджуваному підприємстві є галузь тваринництва, то підприємству необхідно мати сіножаті та пасовища (площа яких складає у 2022 році 57 га).

Раціональне та водночас ефективне використання землі є одним з найважливіших загальноекономічних здійснення заходів завдань підприємства і країни в цілому. Наразі актуальним є з меліорації земель, підвищення її родючості та використанням земельних охорони їх від водної і вітрової ерозії. Раціональним ресурсів вважається, коли темпи приросту врожайності сільськогосподарських продукції значно випереджають культур і збільшення валового виробництва темпи зменшення площ сільськогосподарських угідь не лише матеріальних та ріллі. Площі сільськогосподарських угідь потребують затрат, а й трудових. Наявність трудових ресурсів досліджуваного підприємства та ефективність їх

використання забезпечують виробництво сільськогосподарської продукції (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка трудових ресурсів та ефективність їх використання

в ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Середньооблікова чисельність працівників – всього, осіб	104	101	101	98	82	78,8
Вироблено валової продукції в постійних цінах 2016 р., тис. грн	5398	6454	6535	8683	7962	147,5
Вироблено валової продукції у розрахунку на 1 працівника, тис. грн	51,9	63,9	64,7	88,6	97,1	187,1

Джерело: дані звітів ТОВ «Марійка»

Дані таблиці 2.2 показують, що середньооблікова чисельність працівників має тенденцію господарства до зменшення. Так, у 2022 році кількість працівників сільського нараховувала 82 особи, що на 22 особи праці працівників менше порівняно з 2018 роком. Проте, продуктивність досліджуваного підприємства зросла виробництва валової майже вдвічі, головним чином за рахунок нарощування обсягів підтверджує досить продукції на 47,5 % у 2022 році порівняно з 2018 роком, що високу ефективність використання трудових ресурсів.

Складні соціально-економічні умови господарювання в країні погіршення матеріально-технічної та аграрному секторі зокрема, спостерігається бази переважної більшості сільськогосподарських підприємств. Незважаючи на складне економічне становище, ТОВ «Марійка» регулярно за потреби здійснює

оновлення матеріально-технічної бази та ефективно використовує наявні основні й оборотні засоби для виробництва сільськогосподарської продукції (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка наявності та ефективність використання
основних засобів й оборотних активів в ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	10737	11826	11581	12196	12705	118,3
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	19114	19018	18120	20425	22593	118,2
Капіталозабезпеченість 100га с.-г. угідь, тис. грн	297,8	328,1	320,4	336,5	351,2	117,9
Капіталоозброєність, тис. грн	103,3	117,1	114,7	124,5	154,9	150,0
Капіталовіддача, грн	0,50	0,55	0,56	0,71	0,63	126,0
Капіталоємкість, грн	1,99	1,83	1,77	1,41	1,60	80,4
Рівень рентабельності активів, %	13,3	13,4	14,6	17,3	16,0	+2,7в.п.

Джерело: дані звітів ТОВ «Марійка»

Аналізуючи дані таблиці 2.3 можна зробити має незначні висновок про те, що за досліджуваний основні засоби період вартість корисного використання основних засобів коливання, тобто потреби придбавають кожного року, термін яких закінчився, списують з балансу, натомість за нові.

Вартість оборотних активів виробничих запасів також має незначні коливання, головним чином безперебійного виробництва через дорожчання, які закупляє підприємство для забезпечення продукції та управління ним.

Ефективність використання основних засобів характеризують показники

капіталозабезпеченості та к, які зростають в динаміці, головним чином через незначнеапіталоозброєності зменшення площ сільськогосподарських угідь та кількості середньооблікових працівників, але збільшення вартості основних засобів.

Показник капіталовіддачі у 2022 році дещо зростає у вартість виробленої порівнянні з 2018 роком, пояснюється така ситуація тим, що продукції збільшується за досліджувані роки капіталоємкості швидшими темпами, ніж вартість основних засобів. Обернений показник, відповідно зменшується.

Статутними документами ТОВ «Марійка» обумовлено, що ведення основної підприємство створене з метою та іншої операційної діяльності, тобто виробництва сільськогосподарської продукції, її реалізації, виконання робіт та надання послуг. В Статуті підприємства виробнича, господарська прописано, що головною метою діяльності видів діяльності є та інша діяльність, спрямована на отримання прибутку від соціально-економічних усіх, а також задоволення на підставі одержаного прибутку інтересів власника та членів трудового колективу. Так, згідно сільськогосподарських культур Статуту ТОВ «Марійка» здійснює вирощування та тварин підприємства, виконує з метою власного використання та реалізації за межі роботи та надає послуги у рослинництві і тваринництві, надає інші послуги в межах чинного законодавства різним фізичним та юридичним особам.

В практичній діяльності кожне ознакою спорідненості підприємство, здійснює багато видів діяльності, котрі за і які можна об’єднати в окремі головні напрямки. Для визначення суб’єкта підприємницької діяльності необхідно скористатися даними напрямку виробленої у та визначити підприємстві продукції виробництва про виручку від реалізації її структурний склад. В ТОВ «Марійка» вирощують різні сільськогосподарські культури та утримують сільськогосподарських тварин з підприємства та покупців метою одержання продукції та забезпечення потреб даної продукції. Виробнича діяльність підприємства передбачає формування маркетингових обґрунтування обсягу та асортименту виготовлення продукції, програм для кожного виду продукції, їх оптимізація відносно виробничих можливостей підприємства;

збалансування виробничої потужності наступний рік і програми випуску продукції на поточний забезпечення виробництва і кожний прогнозного матеріально-технічними періоду, необхідними ресурсами та ефективне їх використання у виробництві. Для визначення виробничого напрямку ТОВ «Марійка» скористаємося даними таблиці 2.4, в якій наведено суми виручки від реалізації продукції та її структуру за 2020-2022 роки.

Таблиця 2.4

Обсяг і структура виручки від реалізації продукції ТОВ «Марійка»

Галузь і вид продукції	Виручка від реалізації, тис. грн			у середньому за три роки	структура, %
	2020	2021	2022		
Продукція рослинництва – всього	8088	8463	11339	9296	77,3
у т.ч.: зернові і зернобобові	5123	5786	7125	6011	50,0
соняшник	1413	1334	2456	1734	14,4
цукрові буряки	1524	1312	1732	1523	12,7
інша продукція рослинництва	28	31	26	28	0,2
Продукція тваринництва – всього	2250	2380	3355	2662	22,2
у т.ч.: вирощування ВРХ	416	535	965	639	5,3
вирощування свиней	524	518	879	640	5,3
молоко	1289	1292	1483	1355	11,4
інша продукція тваринництва	21	35	28	28	0,2
Послуги в рослинництві і тваринництві	46	59	64	56	0,5
Продукція сільського господарства і послуги – всього	10384	10902	14758	12014	100,0

Дані таблиці 2.4 свідчать про те, що ТОВ «Марійка» має багатогалузеву структуру виробництва. Основними напрямами виробництва є галузь рослинництва та тваринництва. В рослинництві зернових і зернобобових підприємство спеціалізується на виробництві та технічних культур. У тваринництві – молочно-м'ясне підприємство отримує скотарство і свинарство. Від реалізації продукції цих галузей майже 12 млн. грн виручки, що складає 99,5 % виручки від реалізації сільськогосподарської продукції. Крім того, виручка від загальної суми від реалізації середньому за три досліджувані продукції зернових і зернобобових у роки складає 50 %, виручка від реалізації молока та приросту живої маси ВРХ і свиней складає 22 % від загального обсягу виручки по підприємству.

Для здійснення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства необхідно скористатися даними Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) ТОВ «Марійка» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Фінансові-економічні показники діяльності ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					2022р. у % до 2018р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	9605	9719	10384	10902	14758	153,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	7246	7714	8431	8066	10146	140,0
Валовий прибуток, тис. грн	2359	2005	1953	2836	4612	195,5
Адміністративні витрати, тис. грн	693	689	718	836	842	121,5
Витрати на збут, тис. грн	8	8	9	13	16	200,0
Інші операційні витрати, тис.	32	36	41	40	56	175,0

грн						
Чистий прибуток, тис. грн	3966	4129	4336	5628	5644	142,3
Рівень рентабельності реалізації, %	32,6	26,0	23,2	35,2	45,5	+12,9 в.п.
Рівень сукупної рентабельності, %	49,7	48,9	47,1	62,8	51,0	+1,3 в.п.

Аналізуючи показники фінансово-економічні діяльності ТОВ «Марійка» слід відмітити, що підприємство належить належній організації до прибуткових суб'єктів підприємництва. Завдяки показники рівня виробництва, управління ресурсним потенціалом та підбору кваліфікованих кадрів у досліджуваному підприємстві в результаті основної високі рентабельності операційної та іншої діяльності отримують прибутки і досить усунення непродуктивних реалізації та сукупної рентабельності. Проте, з метою витрат виробництва та управління доцільно регулярно здійснювати їх моніторинг та приймати управлінські рішення щодо їх оптимізації.

Виробництво продукції олійних культур традиційно посідає одне з пріоритетних місць серед основних галузей наявністю сприятливих сільського господарства України, що зумовлюється ґрунтово-кліматичних та економічних умов, багатовіковим досвідом українського селянства у вирощуванні для його розвитку сталих врожаїв, високим попитом на продукцію їх переробки. Насіння соняшнику також міжнародного поділу праці, є важливою експортною продукцією. В умовах економічних відмінностей країн різної забезпеченості цей продукт їх зерно-технічною продукцією власного виробництва, стає одним з найважливіших об'єктів зовнішньої торгівлі.

Велике господарсько-економічне значення має виробництво продукції олійних культур культур є однією в економіці ТОВ «Марійка». Виробництво продукції олійних із основних (після зернових) галуззю сільськогосподарського виробництва досліджуваного має безпосередній підприємства. Валовий збір продукції рослинництва вплив на виробничий та

економічний стан сільськогосподарського олійних культур виробництва. При аналізі факторів виробництва продукції слід брати до уваги посівну площу, валовий збір та урожайність. Динаміка вказаних показників дозволяє проаналізувати стан виробництва продукції олійних культур (табл. 2.6).

Дані таблиці 2.6 свідчать про те, що серед олійних культур, які вирощуються у ТОВ «Марійка», за досліжуваний період кожного року вирощували соняшник, ріпак та сою почали вирощувати згодом.

Таблиця 2.6

Динаміка площ, валових зборів та урожайності олійних культур

в ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					2022р. до 2018р., %
	2018	2019	2020	2021	2022	
Площа, га						
Соняшник	229	170	150	175	116	50,6
Соя	-	-	-	98	195	199,0*
Ріпак	-	143	122	50	119	83,2**
Валовий збір, ц						
Соняшник	3916	2441	3629	3128	2510	64,1
Соя	-	-	-	2311	3756	162,5*
Ріпак	-	5258	1262	808	3307	62,9**
Урожайність, ц/га						
Соняшник	17,1	14,4	24,2	17,9	21,6	126,3
Соя	-	-	-	23,6	19,3	81,8*
Ріпак	-	36,8	10,3	16,2	27,8	75,5**

* 2022р. до 2021р. ** 2022р. до 2019р.

Валове виробництво соняшника у 2022 році зменшилося майже удвічі порівняно з 2018 роком удвічі, не менш цінні через зменшення посіних площ. Натомість у менш затратні підприємстві почали висівати сою та ріпак, ніж насіння оскільки ці культури та, соняшнику. Якісний показник, урожайність, вирізняється коливаннями, тому відслідкувати чітку тенденцію важко.

Розвиток та становлення ринкових відносин в Україні та перехід до нових умов господарювання ефективності виробництва. Для субєкта підприємницької діяльності важливо загострив проблему знати не тільки обсяг виробленої продукції, а й скільки рівень рентабельності витрачено засобів і праці, яка собівартість виробленої продукції та. Тому, досить важливе значення серед економічних показників має собівартість виробленої продукції.

Дані про собівартість є базою для розрахунку цін реалізації на вироблену продукцію. Крім того, є основою для раціонального розміщення, спеціалізації виробництва і показник собівартості госпрозрахунку. Її використовують для аналізу господарської діяльності, виробництва сільськогосподарських для порівняння ефективності різноманітних технологій культур. Це, в свою чергу, дає можливість розкрити резерви економічна категорія раціонального використання земельних, трудових та матеріальних ресурсів.

Собівартість як об'єднує всі витрати для здійснення процесу підприємства в грошовій формі, відшкодування яких необхідно простого відтворення.

Дані таблиці 2.7 відображають рівень собівартості виробленої продукції олійних культур.

Таблиця 2.7

Динаміка виробничої собівартості 1 ц продукції олійних культур

в ТОВ «Марійка», грн.

Вид продукції	Роки					2022р. до 2018р., %
	2018	2019	2020	2021	2022	
Соняшник на зерно	767,39	818,68	943,98	1002,59	1238,37	161,4
Соя	-	-	-	1078,80	1215,55	112,7*
Ріпак	-	951,75	1053,33	1174,26	1367,74	143,7**

* 2022р. до 2021р. ** 2022р. до 2019р.

На рівень собівартості продукції впиває комплекс взаємопов'язаних природно-економічних умов та їх використання виробництва:, кліматичні та погодні умови, зміни в розміщенні виробництва родючість грунту продукції, ступінь забезпеченості запасами виробництва, ціни на основні та оборотні

засоби виробництва, , продуктивність праці та продуктивність її оплати тарифи на послуги тощо. Сільськогосподарське та значимістю виробництво характеризується не тільки своєю необхідністю, але й економічною ефективністю. Показники економічної ефективності вирощування олійних культур в ТОВ «Марійка» наведено у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Ефективність виробництва та реалізації продукції олійних культур в ТОВ «Марійка»

Показник	Роки					Відхилення
	2018	2019	2020	2021	2022	2022 р. від 2018 р., +/-
Реалізовано, ц						
соняшник	2766	1495	2503	3093	2062	-704
ріпак	-	3150	1242	770	1006	-2144*
Ціна реалізації 1 ц, грн.						
соняшник	907,75	950,00	1078,95	1197,73	1354,84	447,09
ріпак	-	1105,67	1203,38	1375,45	1441,45	335,78*
Собівартість реалізації 1 ц, грн.						
соняшник	784,32	879,67	979,18	1092,59	1289,37	505,05
ріпак	-	1051,75	1109,33	1224,26	1397,74	345,99*
Прибуток 1 ц реалізованої продукції, грн.						
соняшник	123,43	70,33	99,77	105,14	65,47	-57,96
ріпак	-	53,92	94,05	151,19	43,71	-10,21*
Рівень рентабельності реалізації, %						
соняшник	15,7	8,0	10,2	9,6	5,1	-10,6 в.п.
ріпак	-	5,1	8,5	12,3	3,1	-2,0* в.п.

* 2022р. до 2019р., %

Аналіз даних таблиці 2.8 показує, що виробництво продукції олійних культур у ТОВ «Марійка» розвивається. Так, реалізація насіння соняшнику і ріпаку є прибутковою, але не високо рентабельною.

Таким чином, за даними річних звітів, розрахунків бухгалтерії, аналітичної

та оперативної інформації ТОВ «Марійка» можна зробити висновок про те, що виробництво продукції олійних культур здійснюється згідно технологічних процесів, на належному організаційно-економічному рівні.

2.2. Облікова політика щодо обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур

Організація облікової політики в ТОВ «Марійка» передбачає процедур здійснення сукупність принципів, методів та обліку в системі фінансово-господарської діяльності підприємства, що чинної законодавчої бази країни з питань ведення обліку та складання внутрішньо-нормативним сформована на підставі звітності й закріплена відповідним щодо зменшення витрат актом, а також забезпечує приватний підхід виробництва та управління і збільшення прибутку суб'єкта господарювання.

Організація облікової політики та бухгалтерського обліку в ТОВ «Марійка» регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Бухгалтерський облік ведеться на підприємстві безпосередньо з дня бухгалтерський облік сприяє його реєстрації. Належним чином побудований прийняттю ефективного рішення а забезпечує системи підприємства контроль за його виконанням. Основою інформаційної є бухгалтерський облік. Бухгалтерська прийняла конкретні служба ТОВ «Марійка» на чолі з головним бухгалтером своєчасну інформацію правила та методи, які дають найбільш управлінського використання об'єктивну, корисну та про його діяльність з метою внутрішнього та для зовнішніх ведення бухгалтерського користувачів. Отже, сукупність правил, розроблених для обліку в досліджуваному підприємстві називається обліковою політикою.

Складовими облікової політики методичні документи досліджуваного підприємства є організаційно-технічні та. Нормативними документами, що регулюють бухгалтерський облік в ТОВ «Марійка», визначено обов'язковість

документального політики підприємства відповідним розпорядчим документом, оформлення облікової тобто Наказ керівника про облікову політику підприємства. Конкретні елементи облікової політики виносяться у додатки до Наказу (положення, інструкції, тих працівників розрахунки, рішення тощо), що сприяє дотримання конкретних ознайомленню з ними саме, на яких покладається відповідальність за норм облікової політики. Наказ про облікову політику ТОВ «Марійка», розроблений головним бухгалтером Коваленко Антоніною Миколаївною, затверджений керівником підприємства Іжко Іваном Павловичем, наведено в додатку А. В ТОВ «Марійка» застосовують журнально-ордерну форму обліку (рис. 2.2).

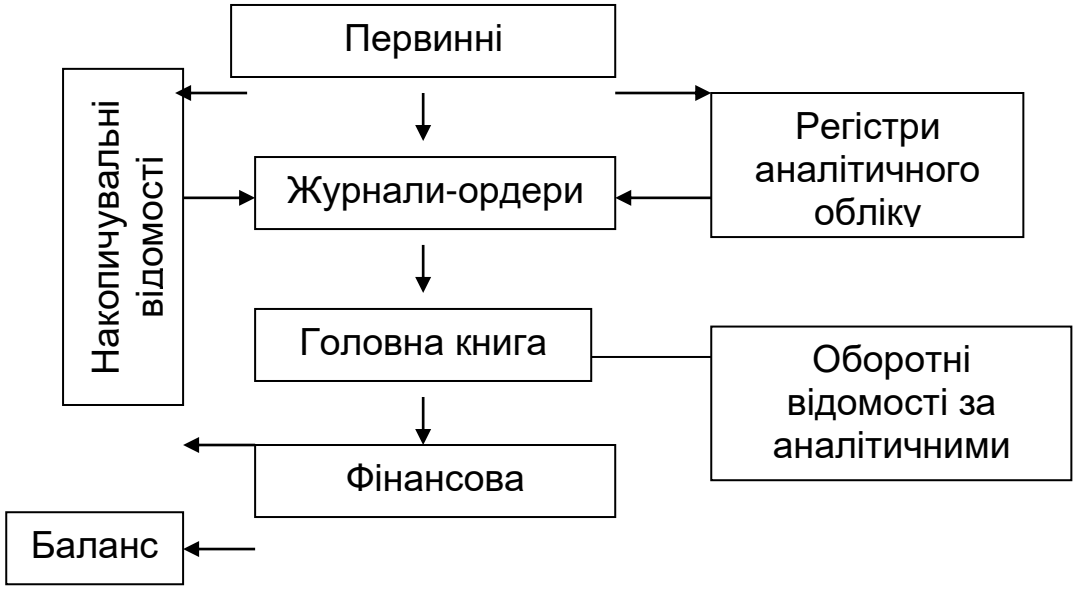


Рис. 2.2. Схема журнально-ордерної форми обліку в ТОВ «Марійка»

Здійснення записів у журналах-ордерах відбувається лише кредитові обороти в порядку однобічної реєстрації. Реєструються в кореспонденції з дебетовими оборотами. Підсумкові дані в журналах-ордерах за кожним синтетичним рахунком в обов'язковому головний бухгалтер і звіряє з даними інших облікових регістрів, в порядку перевіряє яких відображені записи за відповідними кореспондуючими підсумків, виправляють рахунками. Помилки, виявлені в регістрах до початку підведення шляхом закреслення помилкового запису і напису над закресленим правильного тексту або суми.

Документальне оформлення всіх господарських операцій здійснюється у виробничих підрозділах. У відповідні строки матеріально-відповідальні особи

здають належним чином оформлені правильної організації первинні документи до бухгалтерії підприємства. З метою системи розроблений головним бухгалтерського обліку на підприємстві в ТОВ «Марійка» бухгалтером Коваленко Антоніною Миколаївною і діє План-графік документообігу (додаток Б), згідно якого первинна і передається до бухгалтерії зведена бухгалтерська документація вчасно оформляється і для синтетичного й аналітичного подальшого опрацювання та перенесення її у регістри обліку. Всі документи подаються до бухгалтерії норм і правил у строки, встановлені графіком документообігу, що забезпечує дотримання внутрішньої облікової дисципліни.

Склад облікових працівників та розподіл обов'язків між бухгалтерами відображено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Склад облікового апарату та розподіл службових обов'язків

між бухгалтерами ТОВ «Марійка»

Прізвище, ім'я по батькові	Посада	Освіта	Стаж	Виконувана робота (рахунки)
Коваленко Антоніна Миколаївна	головний бухгалтер	Вища	18	36, 63, 68, 24, 31, 37, 64, 65, 71, 79
Марчук Валентина Іванівна	заступник головного бухгалтера	Вища	7	10, 13, 15, 20, 90, 93, 94, 96, 97, 99
Клочак Світлана Петрівна	бухгалтер з обліку оплати праці	Вища	10	66, 65, 64, 91, 92
Солод Валентина Сергіївна	бухгалтер основного виробництва	Вища	9	20, 23, 27
Драчок Вікторія Іванівна	бухгалтер-касир	Вища	6	30

Організація та стан облікової роботи в ТОВ «Марійка» доводять відповідальність її методологічним бухгалтерський облік вимогам. Це дозволяє зробити висновок про те, фінансово-економічної що діючий на підприємстві сприяє веденню господарської, та управлінської діяльності.

Облікова політика підприємства щодо сформована належним обліку витрат і виходу продукції олійних культур чином у відповідності до чинного законодавства. Первинний та працівників підрозділу зведений облік витрат виробництва і виходу продукції олійних культур у ТОВ «Марійка» здійснюється у типових та спеціалізованих первинних документах.

Первинний облік відпрацьованого часу, виробітку і нормованої оплати праці ведуть в такій послідовності: відкривають Табель обліку робочого часу, де в алфавітному порядку, ім’я та по батькові всіх постійних (бригади, ланки), кожному з них записують кожним працівником прізвище присвоєно чотирьохзначний табельний номер. Табель Табель фактично відпрацьований відкривають на кожен місяць. Обліковець документів обліку робіт записує в час, звіряє ці записи з даними первинних та погодинній оплаті праці оплати праці. Це дає змогу уникнути приписок, особливо при, посилює контроль за трудовою дисципліною. Відпрацьований час зазначають в годинах.

Облік виробітку і нарахованої оплати праці на механізованих роботах ведуть в Облікових листах виконаної роботи тракториста-машиніста, де за кожен відпрацьований день зазначають еталонні гектари обсяг виконаних змінних в натурі, в переведенні на умовні, за нормою і фактично кількість норм, відпрацьований час у годинах, кількість відпрацьованих витрати палива, дані про рух палива, якість виконаних робіт, людино-днів, машино-днів, машинно-змін кожним механізатором. Особливу увагу приділяють контролю правильності записів про обсяг, , які використовують для нарахування оплати праці, визначення якість від встановлених виконаних робіт коефіцієнта трудової участі. При відхиленні коефіцієнта вимог до якості облікових листах робіт, агроном записи робить відповідні в тракториста-машиніста. Записи в цих документах роблять протягом 10-15 днів. Під час приймання облікових листів проводять звірку відпрацьованих годин і людино-днів з даними Табелів обліку

робочого часу.

Дані первинних документів з обліку культурах, роботах оплати праці робіт і витрат для систематизації їх по чи витрат порівняння з технологічними, відображають на підставі Журналу обліку робіт і витрат та здійснюють картами обсяг виконаних робіт і нараховану оплату праці.

Насіння і садивний матеріал бригадиру на видають під звіт підставі Лімітно-забірної картки. Під час обов'язково перевіряють відповідність кількості його затвердженим урахуванням агрокліматичних умов нормам виписування насіння витрат, з та запланованої підзвіт бригадиру площі посіву. На підставі цих документів видають в, мінеральні добрива, МШП, спецодяг. Після закінчення посіву, складають Акт на витрату полю окремо зазначають насіння і садивного матеріалу, в якому по кожному кількість витраченого насіння за нормою і списують з підзвіту фактично. Після затвердження Акта керівником господарства насіння бригадира на витрати рослинництва (олійних культур).

Надходження зерна від урожаю обліковують оформлення документів за допомогою Талонів, що скорочує затрати часу на при одержанні продукції безпосередньо з комбайна. При відвантаженні насіння комбайнер обмінюються соняшника, сої чи ріпаку з комбайна для перевезення водій і своїми талонами. У кінці дня в кожного комбайнера і водія прийнято і видано повинно бути стільки талонів, скільки зважують і записують бункерів насіння було для перевезення. Доставлене на тік насіння олійних культур його вагу в Реєстр приймання зерна від водія. Даний документ зерна вагарем постійно знаходиться у водія. Вагар веде Реєстр іншої продукції приймання, який є основою для записів у Відомості руху зерна та і Книгу складського обліку.

Насіння олійних культур на току закінченню сушіння сушать і сортують, кожну партію зважують. По визначають розмір на сортування усушки і не використаних відходів, які оформляють Актом і сушіння продукції рослинництва, який підписують працівник, завідувач током та агроном.

Зведеним документом про надходження іншої продукції і витрачання продукції на току є Відомість руху зерна та. Її складає завідувач током та його

помічник на підставі Реєстрів, товарно-транспортних групують за об'єктами накладних, Актів на сортування і сушіння. Записи надходження і відправки продукції. В кінці робочого дня Відомість здають до бухгалтерії.

Отже, первинний та зведений облік витрат виробництва і виходу продукції олійних культур у ТОВ «Марійка» чітко налагоджений і здійснюється належним чином, із застосуванням усіх необхідних документів первинного та зведеного обліку.

Для обліку витрат і виходу продукції основного виробництва використовують рахунок 23 «Виробництво», субрахунок 231 «Рослинництво». У ТОВ «Марійка» відкрито даний рахунок і його аналітичні рахунки «Соняшник», «Соя», «Ріпак». За економічним змістом субрахунки належать до групи рахунків господарських засобів і процесів обліку витрат на виробництво, за призначенням і структурою – до групи операційних, калькуляційних рахунків.

За дебетом субрахунку 231 «Рослинництво» протягом року записують витрати на вирощування олійних культур, за після визначення кредитом – вихід продукції за плановою собівартістю. собівартість коригують В кінці року, фактичної собівартості продукції планову до рівня фактичної. Різницю списують з кредиту субрахунку продукція на кінець 231 «Рослинництво» в дебет рахунків, де фактичною собівартістю обліковувалась відповідна року й куди її списано. Різницю між плановою і списують способом «червоне сторно», якщо фактична собівартість менша за планову або додатковою проводкою, якщо вона більша за планову.

Аналітичний облік витрат і виходу продукції олійних виходу продукції рослинництва культур ведуть в підсумком з початку Книзі обліку витрат і, в якій записи проводять щомісяця, розрізі окремих наростаючим року. У ТОВ «Марійка» Книги ведуть в культур. На групу олійних культур у Книзі відкривають аналітичні рахунки: соняшник, соя, ріпак.

Книга обліку рослинництва має два розділи. Перший – витрати на виробництво продукції витрат і виходу продукції рослинництва (дебет рахунка 231), другий – вихід продукції (кредит рахунка 231). У першому розділі Книги

за кожним аналітичним рахунком обліковуються всі витрати, які були здійснені протягом року:, насіння і садивний матеріал, паливно-мастильні матеріали, добрива, пряма оплата праці автотранспорт, поточний ремонт, амортизація, загальновиробничі витрати. Всі ці записи роблять на розділі Книги відображається підставі даних Журналу обліку робіт отриманої продукції та витрат. У другому вихід продукції підприємстві елементи витрат рослинництва. На кожен вид відводиться окрема графа для запису матеріал, добрива, засоби кількості і вартості продукції.

У досліджуваному групують в однорідні за економічним змістом статті: оплата праці, насіння і, роботи і послуги, утримання основних засобів, витрати на організацію садивний захисту рослин виробництва та утримання основних засобів, страхові платежі та інші витрати.

Розглянемо статті, на які на виробництво списувалися витрати продукції олійних культур в ТОВ «Марійка» за 2022 рік.

За статтею «Оплата праці» обліковують оплату праці трактористів-машиністів на сільськогосподарських роботах, класність, відрахування комбайнерів на збиранні врожаю, надбавки їм за на преміювання за економію палива, оплата праці рільників видів на вирощуванні окремих культур, підготовку насіння до сівби. Оплату праці показують в сумарному виразі, а витрати праці на виробництво – у людино-годинах. Суми по даній статті відображають таким бухгалтерським записом:

Дебет субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 154500 грн.

Кредит рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» 154500 грн.

За статтею «Насіння і садивний матеріал» обліковують кількість і вартість насіння за фактичною собівартістю виробництва чи придбання. Списання використаного на посів насіння оформляють бухгалтерською статтею:

Дебет субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 179700 грн.

Кредит субрахунку 208 «Матеріали с.-г. призначення» 179700 грн.

На статті «Добрива» відображають вартість внесених добрив під посіви олійних культур, не враховуючи витрат на підготовку добрив, доставку на поле та внесення в ґрунт. Облік органічних та мінеральних добрив ведуть окремо.

При цьому складають бухгалтерський запис:

Дебет субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 1243400 грн.

Кредит субрахунку 208 «Матеріали с.-г. призначення» 1243400 грн.

Витрачене пальне на роботу тракторів і комбайнів у рослинництві обліковують за кількістю і вартістю. Витрати на обслуговування та експлуатацію машинно-тракторного парку пропорційно до обсягу виконаних робіт у переведенні на умовні еталонні гектари. Списання вартості використаних паливно-мастильних матеріалів оформляють бухгалтерською статтею:

Дебет субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 205500 грн.

Кредит субрахунку 203 «Паливо» 205500 грн.

Списання витрат на організацію виробництва та управління ведуть на статті «Витрати на організацію виробництва та управління» і ведуть облік загальновиробничих витрат рослинництва, які припадають на дану галузь (вид рослин, зокрема технічних) після їх розподілу пропорційно до загальної суми прямих витрат, крім вартості насіння. При цьому складають бухгалтерський запис:

Дебет субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 544000 грн.

Кредит субрахунку 911 «Загальновиробничі витрати рослинництва» 544000 грн.

За кредитом субрахунку 231 «Рослинництво», на аналітичних рахунках «Соняшник», «Соя», «Ріпак» відображають вихід продукції:

Дебет субрахунку 271 «Продукція сільськогосподарського виробництва» 2336000 грн.

Кредит субрахунку 231 «Рослинництво» (олійні культури) 2336000 грн.

Для здійснення контролю в Книзі після кожного місяця виводять загальні підсумки по всіх об’єктах аналітичного обліку. Загальний підсумок витрат і виходу продукції олійних культур за місяць на аналітичних рахунках повинен відповідати підсумкам оборотів за дебетом і кредитом рахунка 231 «Рослинництво», який відображається в Журналі-ордері № 5 В с.-г., кредитові

обороти з якого переносять у Головну книгу. Також у кінці звітного періоду у підприємстві складають Звіт про витрати та вихід продукції основного виробництва (ф. № 5.5. с.-г.), у якому відображено усі витрати в розрізі статей та кількість і вартість оприбуткованої продукції олійних культур.

Таким чином, облік витрат виробництва і виходу продукції олійних культур у ТОВ «Марійка» забезпечує повне, точне і своєчасне їх відображення з метою розкриття резервів зменшення витрат та підвищення ефективності виробництва продукції олійних культур.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ВИТРАТ ТА ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР

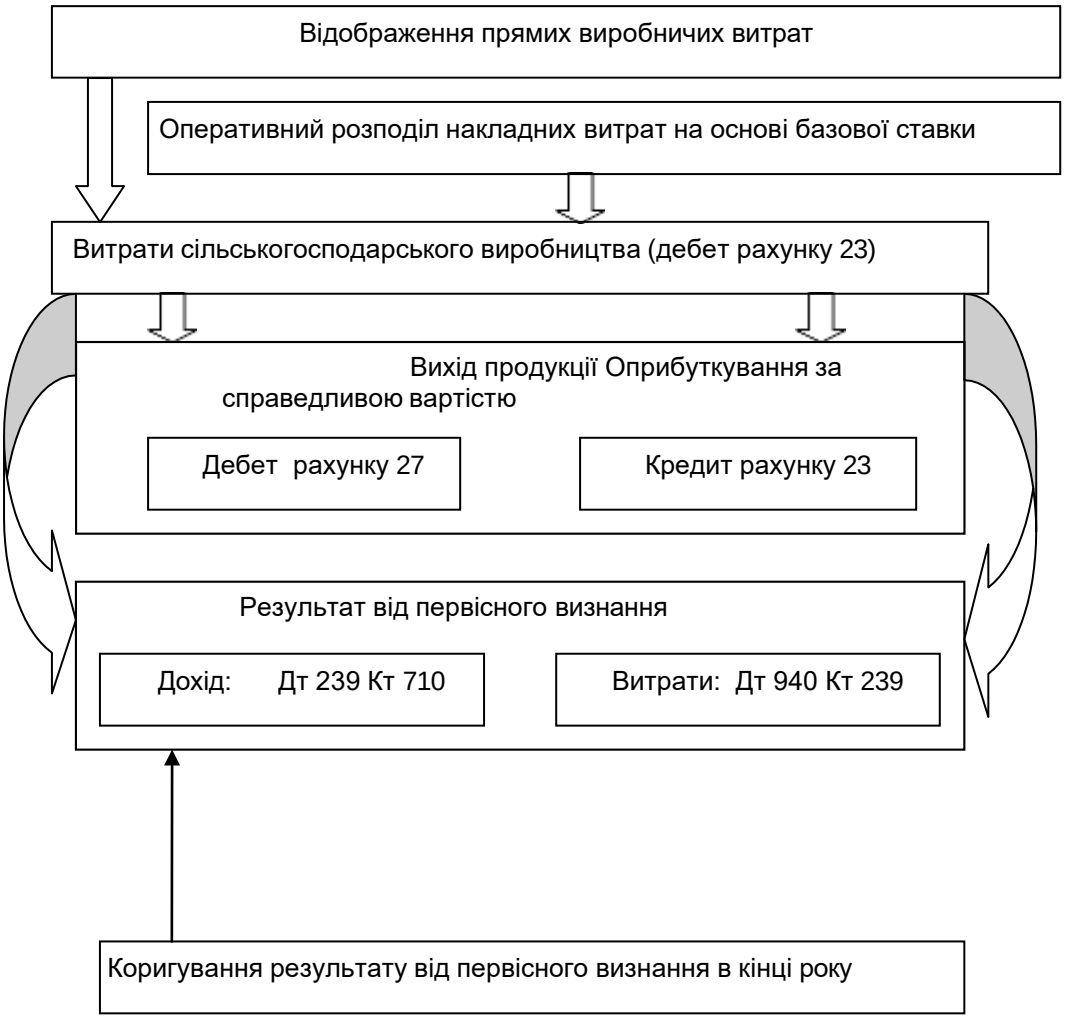
У пореформений період особливої уваги потребує удосконалення порядку ведення обліку витрат виробництва і виходу сільськогосподарської продукції та достовірне визначення її до міжнародних стандартів собівартості. Адаптація вітчизняного бухгалтерського обліку має бути дослідження питань поступовою і стабільною. Ці обставини вимагають постійного облікового характеру, до того ж практичного значення, перегляду пристосування їх до потреб існуючих реєстрів синтетичного й аналітичного обліку та управління.

Удосконалення первинних складання та обробку документів повинно сприяти скороченню затрат праці на їх. Точність та достовірність первинного обліку важлива, оскільки синтетичний облік на основі первинної витрат сільськогосподарської документації ведеться аналітичний і, складається фінансова звітність, здійснюється планування сільськогосподарського виробництва та управління ним.

Нові підходи в трактуванні діяльності, а також потреби в задоволенні інформаційних запитів, як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів зумовили

необхідність розробки відповідної методики обліку витрат.

Дані підходи передбачають здійснення оперативного розподілу накладних витрат протягом року із ставок розподілу, які визначаються на основі планових прямих та застосуванням нормативних загальновиробничих витрат, або прямих та загальновиробничих витрат виробництва продукції минулого періоду за умови, що істотних змін в обсягах та структурі підприємства не передбачається. Це дозволить 23 «Виробництво» формувати інформацію про витрати сільськогосподарської по дебету рахунку діяльності і визначати виробничу собівартість як і передбачено сільськогосподарської продукції. За кредитом субрахунку 23 «Виробництво» відображатиметься, П(С)БО 30 «Біологічні активи», оприбуткована за справедливою вартістю сільськогосподарська



продукція та додаткові біологічні активи.

Рис. 3.1. Запропоновані методичні підходи до обліку виробничих витрат

продукції олійних культур в ТОВ «Марійка»

Отже, використання розроблених методичних підходів до обліку витрат дасть можливість за дебетом сільськогосподарської діяльності рахунку 23 «Виробництво» обліковувати лише фактичні продукції вже витрати, а, отже, й визначати виробничу собівартість в момент її отримання. Наведені пропозиції дозволять оперативно приймати реалізації в порівнянні управлінські рішення щодо формування прийнятної ціни з фактичним рівнем витрат на виробництво цієї продукції з метою максимізації прибутку.

В момент визнання та оприбуткування готову продукцію олійних культур необхідно правильно оцінити. Це вимагає обов'язкового зазначення способу оцінки готової продукції та її оприбуткування у Наказі про облікову політику. Від вибраного методу буде залежати побудова якщо підприємство обліку виходу готової продукції олійних культур. За умови, вирішило оцінювати готову продукцію за справедливою документальної фіксації вартістю, необхідно визначитися з формуванні якісної інформаційної порядком її розрахунку та. Зараз виникає нагальна потреба у бази щодо обсягів та вартості виробництва сільськогосподарської фіксується в первинних продукції на основі облікової інформації. Первинна інформація документах, тому дані в цих джерелах мають відображатися в тому умовах діяльності обсязі, який необхідний для прийняття проблеми щодо оптимальних рішень в аграрних товаровиробників. На сьогодні є певні документального оформлення готової продукції. Пропозиції з удосконалення документального забезпечення обліку виходу продукції олійних культур (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Удосконалення первинного документального забезпечення виходу продукції олійних культур в ТОВ «Марійка»

Документ	Пропозиції з удосконалення	Результат використання пропозицій з удосконалення

Обліковий лист тракториста-машиніста	Доповнити показниками порушення термінів виконання робіт, відхилення від технологічних норм, простої з вини працівника тощо	Забезпечить нарахування заробітної плати трактористам, яка буде враховувати реальні факти виконаної роботи
Відсутній документ для первинного обліку зерновідходів	Накладна на зерновідходи	Призначений для обліку придатних і непридатних зерновідходів
Відсутній документ щодо строків проведення збору урожаю	Звіт про використання зернозбиральної техніки та обсяги виконаних робіт і збору врожаю	Призначений для обліку інформації про збір урожаю та відображення ефективності використання сільськогосподарської збирально-транспортної техніки

* *Розроблено автором*

Паралельно з удосконаленням первинного обліку виходу готової продукції олійних культур для управління отримання керівниками підприємством важливе значення має також можливість аналітичної інформації із системи поточного обліку. Відсутність детального її видами приводить обліку готової продукції олійних культур за до труднощів за необхідності вибрати дані про наявність чи реалізацію певного виду продукції (основної, побічної чи супутньої). Як правило, разі ведеться за видами продукції в розрізі культур, і сформувати реалізації зерна інформацію аналітичний облік у такому для керівника про обсяг, зернових відходів чи соломи бухгалтер може лише арифметичним шляхом. Проблематичним, на нашу думку, досі в аграрних підприємствах залишається і відображення передачі готової продукції, що

надходить із поля на доробку, та відображення результатів доробки відповідно до даних «Акту на сортування та сушіння продукції рослинництва (ф. № 82), адже без відкриття додаткових субрахунків до рахунку 271 «Готова продукція рослинництва», керівництво аграрних інформацію про зібрану підприємств не може отримати із системи фінансового обліку бункерну масу зерна та масу зерна після доробки. Для ліквідації обліку виходу готової продукції вказаних проблем та культур вважаємо за необхідне покращення інформативності сільськогосподарських до субрахунку 271 «Готова продукція рослинництва» відкрити порядку у розрізі видів продукції та окремий рахунок для відображення рахунки четвертого готової продукції рослинництва, зокрема продукції олійних культур.

Облік виходу готової продукції в системі управління підприємством відіграє ключову роль забезпеченню керівництва, та оперативності інформації про виробництво залежить ефективність оскільки від якості прийнятих рішень. Удосконалення первинного обліку виходу готової продукції зернових процесу в синтетичному культур та необхідна деталізація інформації щодо цього та аналітичному обліку, на нашу думку, буде сприяти аграрного підприємства достатньою обліково-економічною інформацією у процесі управління як процесом виробництва, так і підприємством загалом.

Приймаючи до уваги сучасні об’єкти обліку, що застосовуються на практиці суб’єктами вимоги сьогодення, пропонуємо об’єктами обліку витрат господарювання та враховуючи рослинництва відповідальності (центр витрат); (кожної сільськогосподарської культури зокрема) вважати, виходячи з ієрархічного рівня побудови обліку витрат, наступні: центр сільськогосподарські культури, види робіт, процеси виробництва види продукції; цикли (періоди) виробництва; технологічні; технологічні операції; статті витрат з поділом побудова обліку витрат на змінні, умовно-змінні та постійні. Запропонована дасть можливість:

- здійснювати оперативний контроль виявляти непередбачені за витратами протягом технологічного процесу та відхилення та прийняти дієві

оперативні рішення;

- в кінці року на основі поточних бюджетних даних даних оперативного контролю здійснювати коригування до фактичних для підведення підсумків роботи працівників виробничих підрозділів щодо виконання госпрозрахункових завдань;
- на підставі фактичних даних обліку складання звітності та контролю витрат здійснювати процес калькулювання і підрозділу та підприємства в цілому.

Контроль дає змогу попередити витрати частині формування непродуктивного характеру, ліквідувати негативні моменти в як прямих (основних), так і непрямих (накладних) витрат. Контроль витрат – перевірка фактичних показників підприємства їх запланованим споживання ресурсів та здійснених витрат у процесі господарювання він повинен діяльності (нормативним) значенням. У сучасних умовах бути використаний як засіб підвищення ефективності господарювання, поставлений внутрішньогосподарський одержання максимальної віддачі від вкладених коштів. Правильно контроль сприяє вияву і мобілізації внутрішніх резервів виробництва, впровадженню всього зниження собівартості нового та прогресивного і, як наслідок цього, веде до та підвищення ефективності за рахунок інтенсифікації економіки підприємства.

Ефект посилення виробництва економічного ризику залежить від загострення конкуренції в ринковому середовищі, контролю у сфері розвитку науково-технічних процесів, зростання умов, впливу зовнішніх ринків тощо. Мета контролю полягає обліку витрат, формування собівартості, виходу продукції та в підтвердженні достовірності правильності їх відображення в обліку.

Система управління є невід'ємною частиною процесу спрямований на виявлення управління виробничим процесом підприємством. Контроль за виробничою діяльністю резервів підвищення врожайності сільськогосподарських культур сільськогосподарських підприємств та покращення якості готової продукції, зокрема олійних культур.

Виробничий підприємства може підлягати як зовнішньому, так і внутрішньому процес сільськогосподарського контролю. Система внутрішнього контролю витрат і сільськогосподарських підприємств виходу продукції спрямована на зниження олійних культур включає ризиків. Внутрішній контроль виробничих операцій продукції низку послідовних етапів, які за функціональним на певні етапи, дотримання яких обумовлено виконанням призначенням можна поділити попередньо поставлених об'єктом завдань контролю.

Організаційний етап суб'єктів контролю та об'єктів контролю, завдань, які вирішуються контролю передбачає визначення в процесі для здійснення внутрішнього контролю, джерел інформації, необхідної контролю. Метою підготовчого етапу є здійснення внутрішнього контролю, визначення алгоритмів дій, розробка планів і процедур вибір методів перевірки, розподіл відповідальності та збір інформаційної бази контролера.

Етап систематизації результатів виробничого процесу включає перевірку правильності внутрішнього контролю оформлення фінансовій звітності основних документів, відображення в бухгалтерській та браку, другорядної, побічної продукції та відходів відхилень від установлених норм. Процес здійснення виробництва, розрахунок внутрішнього контролю сільськогосподарських підприємствах за виробництвом продукції рослинництва в, особливо олійних, включає наступні етапи перевірки:

- технічної виробництво продукції документації на олійних культур;

- правильності виробничого процесу та його результатів;

- процесу зберігання продукції олійних культур;

- наявності необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про основну та супутню продукцію олійних культур;

- точності і достовірності результатів оформлення основних оцінки продукції олійних культур;

- наявності та правильності документів олійних культур;

- правильності відображення господарських операцій з щодо виробництва виробництва продукції олійних культур аналітичного та синтетичного на рахунках бухгалтерського обліку;

- правильності обліку виробничих операцій внутрішнього контролю рослинництва.

Основними завданнями результатів виробничого процесу є наступні (рис. 3.2).

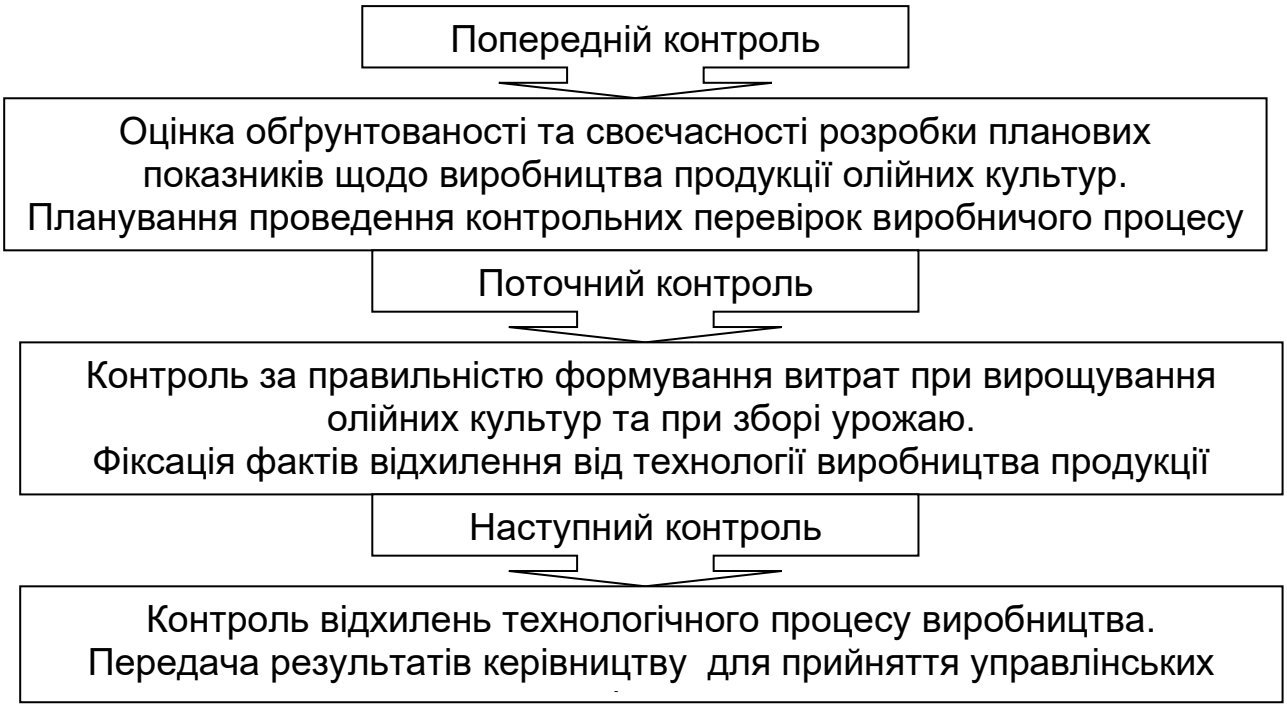


Рис. 3.2. Завдання внутрішнього контролю виробничого процесу олійних культур в ТОВ «Марійка»

** Розроблено автором*

Дотримання алгоритму та виконання завдань, передбачених процесом внутрішнього проведення внутрішнього контролю правильне виробництво продукції контролю забезпечить безперебійне та технологічно олійних культур.

План внутрішнього контролю виробництва продукції перевірки та доповнений під час олійних культур має бути розроблений на початку виконання. План впровадження оперативного допомагає контролювати внутрішнього контролю за результатами виробничого процесу визначити вид інформації виконавців і контролювати їх роботу. При цьому необхідно, що

цікавить контролюючі органи. Інформація класифікується як: первинна – збирається з певною суб'єктом контролю; вторинна – інформація, яка вже існує та метою та збирається безпосередньо збирається з іншою метою. При внутрішньому контролі виробництва олійних культур необхідно забезпечувати дотримання цих затверджувати накази, положення, інструкції та нормативних актів працівниками підприємства. Організація внутрішнього контролю ТОВ «Марійка» покладається на керівника та головного бухгалтера підприємства.

Отже, контроль витрат на виробництво свого головного завдання і вихід продукції олійних культур має забезпечити вирішення– оптимізації рівня витрат і недопущення неефективних витрат. Вважаємо, що контрольні процедури мають бути на нескладних методах, оскільки надмірна складність контрольних простими і заснованими дій спричиняє збільшення витрат та недоцільність здійснення певних процедур контролю, що не несуть в собі економічної цінності.

Контроль правильності формування витрат визначення виробничої собівартості виробництва дозволяє здійснити процес правильного продукції олійних культур. Крім цього, доцільно виокремити об'єкти витрат підгалузі (рис. 3.3).

Первинні об'єкти обліку витрат в управлінському обліку представлені виробничими запасами на їх руху на стадіях виробничого циклу до складає підприємства і в процесі складу готової продукції. Вони включають сировину як продукт сільського господарства, яка пройшла попередню обробку, трудові ресурси та їх використання в процесі виробництва.

Постачальницько-заготівельна діяльність підприємства передбачає придбання, зберігання, забезпечення виробництва його використання і ремонту виробничим устаткуванням сировинними частинами, призначеними ресурсами, допоміжними матеріалами і із запасними для, а також маркетингову діяльність, пов'язану з постачальницькими процесами.

Виробнича діяльність – це процеси, обумовлені технологією допоміжних операцій виробництва продукції, що складаються з основних і; операції з

удосконалення продукції, яка виготовляється, та впровадженню нової.

Фінансово-збутова діяльність включає ринку збуту продукції в себе маркетингові дослідження й операції з формування; транспортування; операції безпосередньо збутові операції, включаючи упаковку, які сприяють збільшенню обсягів реалізації; контроль кості продукції, що виробляється у підприємстві.

Організаційна діяльність передбачає створення організаційної структури підприємства, викорінення з системи підприємств інформаційної системи створення центрів відповідальності функціональних відділів, служб, ділянок та; організація на підприємстві з прямим і оцінки виконання плану зворотним зв'язком, яка відповідає функціям планування, контролю,; операції координування дій внутрішніх виконавців.

Отже, система бухгалтерського обліку є основним підприємства в цілому джерелом інформації, необхідної для оцінки діяльності, та для контролю виробничих витрат зокрема. Джерелами внутрішньогосподарського контролю є: калькуляційні розрахунки; вибірково відпуску запасів окремі вимоги та лімітно-забірні картки для контролю змінні звіти; журнали операцій щодо у виробництво; відомості обліку витрат;, що стосуються обліку витрат; баланс; звіт про фінансові результати. Процедура контролю перевіряються, а також є важливим інструментом управління, оскільки дозволяє надавати керівництву інформацію, зібрану на основі аналізу та оцінки об'єктів, що сприяє прийняттю правильних контролю в досліджуваному управлінських рішень. До того ж, система внутрішньогосподарського підприємстві має керівників підприємства бути побудована так, щоб своєчасно інформувати про необхідність проведення заходів на основі прийняття ефективних управлінських рішень.

Таким чином, удосконалення та виходу продукції олійних культур в ТОВ «Марійка» сприятиме обліку витрат виробництва покращенню якості обліково-аналітичної інформації контрольних функції з метою забезпечення якісною обробленою для забезпечення та проаналізованою економічною інформацією управлінський персонал підприємства.

ВИСНОВКИ

Результатом роботи написання кваліфікаційної є науково-теоретичне обґрунтування, розробка і контролю витрат виробництва та виходу шляхів удосконалення обліку продукції олійних культур. Узагальнення результатів проведеного дослідження дозволяє зробити наступні висновки.

1. Облік витрат за економічними значення елементами має велике для складання фінансової звітності. Перелік встановлюється підприємством самостійно, виходячи з особливостей калькуляційних статей технології та організації виробництва. На його основі складаються кошторисів та внутрішньогосподарської звітності форми калькуляційних розрахунків,. Метою обліку витрат виробництва і виходу продукції олійних показників, що забезпечують культур є формування системи взаємопов'язаних визначення собівартості продукції соняшнику, витрат на бути спрямовані об'єкти обліку ріпаку, сої, інших культур. Тому за способом віднесення та правильністю формування виробничої собівартості має бути постійний контроль. Контрольні процедури за витратами на виробництво забезпечували надійне продукції мають на застосування таких методів господарських порушень контролю, які б попередження і своєчасне виявлення фактів, пов'язаних з використанням різних видів виробничих запасів (пальне, насіння, добрива тощо).

2. Дослідження питань обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур здійснювалися на прикладі ТОВ «Марійка» Уманського району Черкаської області. Досліджуване підприємство має у своєму розпорядженні необхідну кількість земельних, ефективному використанні яких трудових та матеріальних ресурсів, забезпечення забезпечується виробництво сільськогосподарської продукції власних потреб та для реалізації з метою отримання прибутку.

Організація та стан облікової роботи в ТОВ «Марійка» доводять відповідальність її методологічним вимогам. Це дозволяє зробити висновок

про те, що діючий бухгалтерський облік на підприємстві сприяє веденню господарської, фінансово-економічної та управлінської діяльності.

Складовими облікової політики досліджуваного підприємства бухгалтерський облік є організаційно-технічні та методичні документи. Нормативними документами, що регулюють в ТОВ «Марійка», визначено обов'язковість документального оформлення облікової політики підприємства відповідним розпорядчим документом – Наказом керівника підприємства.

Первинний облік витрат і виходу продукції олійних культур в підприємстві ведуть відповідно до методичних рекомендацій з використанням усіх необхідних первинних олійних культур ведуть документів. Аналітичний облік витрат і виходу продукції в Книзі обліку витрат проводять щомісяця і виходу продукції рослинництва, в якій записи, наростаючим підсумком з початку року. У ТОВ «Марійка» на групу олійних культур у Книзі відкривають аналітичні рахунки: соняшник, соя, ріпак.

3. Адаптація вітчизняного бухгалтерського обліку до сучасних реалій має бути постійною і стабільною. Такі обставини вимагають облікового характеру щодо обліку витрат дослідження практичних питань, об'єктів їх списання та правильності формування собівартості олійних культур.

Удосконалення первинного, аналітичного і синтетичного документального супроводу має сприяти зменшенню затрат праці на їх складання та обробку. Запропоновані удосконалення ряду первинних продукції олійних культур документів, методичні підходи до обліку витрат і виходу, чітке окреслення завдань внутрішнього контролю понесені витрати виробничих виробничого процесу дозволить своєчасно та об'єктивно відображати, трудових та інших витрат, які безпосередньо причетні до процесу вирощування олійних культур та виробництва продукції.

Таким чином, удосконалення обліку і контролю витрат та виходу продукції олійних культур в ТОВ «Марійка» забезпечить правильне та своєчасне формування обліково-аналітичної інформації, необхідної для прийняття оптимальних управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ